

Валерий Отяковский
Тартуский университет
valerii.otiakovskii@ut.ee

Галина Бабак
Centre for Advanced Study Sofia (CAS)
babakgalin@gmail.com

Valerii Otiakovskii
University of Tartu
valerii.otiakovskii@ut.ee

Galina Babak
Centre for Advanced Study Sofia (CAS)
babakgalin@gmail.com

МАТЕРИАЛЫ К БИБЛИОГРАФИИ И. Я. АЙЗЕНШТОКА

MATERIALS TO THE BIBLIOGRAPHY OF I. YA. AIZENSHTOK

Публикация библиографических материалов — важная задача истории украинской науки. Мы предлагаем первое приближение к исчерпывающей библиографии И. Я. Айзенштока. В основу публикации легли автобиблиографические перечни, составленные самим ученым и наши дополнения, в сумме дающие немногим менее половины всех статей, написанных Айзенштоком.

Ключевые слова: И. Я. Айзеншток, библиография, Т. Г. Шевченко, И. П. Котляревский, Г. Ф. Квитка-Оснoвьяненко, А. А. Потeбня.

Publication of bibliographic materials is an important task of the history of Ukrainian literary science. This material suggests the first approximation to the exhaustive bibliography of I. Ya. Aizenshtok. The publication is based on the autobibliographic index compiled by the scholar himself and our additions, which in total give almost half of all articles written by Aizenshtok.

Keywords: I. Ya. Aizenshtok, bibliography, T. G. Shevchenko, I. P. Kotlyarevsky, G. F. Kvitka-Osnovyanyenko, A. A. Potebnya.

Отсутствие сколько-нибудь исчерпывающей библиографии И. Я. Айзенштока — существенная проблема, усложняющая последовательное изучение истории украинского литературоведения, изучение научного наследия одного из ярких его представителей. Настоящая публикация не пре-

тендует на закрытие этой темы, скорее наоборот — «Материалы к библиографии» лишь ставят проблему полной библиографии Айзенштока, и в этом смысле наша работа — лишь преддверие, призыв более совершенной и полной. Самая обширная из известных нам библиографий ученого опубликована как приложение к его краткой автобиографии 1931 года: Ляшко С. М. *Автобіографічні джерела Постійної комісії для складання Біографічного словника діячів України (1918–1933) Всеукраїнської академії наук*. К.: б. и., 2018. С. 108–112, в этом списке приведено 75 пунктов.

Наши «Материалы» основаны на том же деле из ЛО ССП, из которого публикуется в настоящем блоке автобиография Айзенштока (ЦГАЛИ СПб. Ф. Р-371. Оп. 3–2. Д. 233). Помимо ряда автобиографических и анкетных материалов, в нем сохранилось несколько автобиблиографий, которые ученый составлял в разные годы и с разной степенью подробности. В нашей публикации мы сводим эти списки воедино без указания на то, откуда взята каждая конкретная позиция — для нас важен, во-первых, сам факт публикации библиографии, а во-вторых, то, какие работы ученый считал нужным называть в официальных отчетах: в список не входят многочисленные журнальные и газетные рецензии и заметки — их выявление и систематизация составят главную работу будущего библиографа-айзенштоковеда. Мы не ставили своей специальной задачей выявление таких материалов и сочли возможным добавить в качестве дополнения лишь отдельные позиции, которые были обнаружены в процессе сверки библиографических единиц. Те позиции, которые добавлены нами, выделены *курсивом*. Ценным источником для этих дополнений послужил библиографический указатель работ о Т. Г. Шевченко, изданных в разные годы преподавателями и выпускниками Харьковского университета: *Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: бібліогр. покажч.* Уклад. В. К. Мазманьянц і кол.; наук. ред. О. П. Чугуй; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 121 с.

Самым подробным из использованных списков является машинопись «Список печатных работ И. Я. Айзенштока» (Л. 66–71), составленный около 1952 года, которым датирована самая поздняя публикация. Он разбит на восемь разделов¹, структура которых повторяется и в других автобиблиографиях, поэтому мы ее сохраняем в сводном перечне с внутренней нумерацией каждого раздела. В учетной карточке члена ССП есть пункт «Основные произведения писателя» (Л. 3 об.), все позиции которого повторяются в предыдущем документе. Точно так же полностью им покрывается и «Список главнейших печатных работ И. Я. Айзенштока» (Л. 54–55), подготовленный в начале 1940-х. Другие материалы расширяют основной список. Во-первых, это библиография без названия, включающая несколь-

¹ В нумерации допущена опечатка — оба последних раздела обозначены цифрой VII.

ко изданий, отредактированных Айзенштоком и не упомянутых в других материалах (Л. 53). Во-вторых, это небольшой отчет «Список печатных работ И. Я. Айзенштока за годы 1917–1937» (Л. 56–62), в который включены несколько статей на украинском языке, не вошедших в основной перечень. В-третьих, это творческие отчеты для ССП за 1948 год (Л. 72) и за 1949–1951 гг. (Л. 74), в каждом из которых упомянуты неизвестные по другим спискам статьи и рецензии. Наконец, ценным документом является «Список печатных работ И. Я. Айзенштока за годы 1938–1939» (Л. 63–65), поскольку в него включен ряд мелких газетных публикаций. Всего Айзеншток в своих списках указал 165 пунктов, охватывающих период с 1917 по 1966 гг., хотя стоит отметить, что научная деятельность со второй половины 1950-х освещена крайне избирательно, а работы более поздних лет вообще не включены. С нашими дополнениями библиография включает 257 единиц. Учитывая, что в 1975 году Айзеншток писал, что является автором приблизительно шестисот публикаций (см. автобиографию, публикуемую в настоящем издании), можно оценить размер лакуны, заполнение которой — насущная задача истории украинской науки.

Война России с Украиной прервала ход работы над сверкой библиографии, поэтому не во всех случаях нам удалось просмотреть публикации *de visu* и указать страницы — пусть эти пробелы останутся еще одним, пусть еле заметным, следом нынешних событий. Дублирующиеся позиции были изъяты из списка, к описанию добавлены нередко отсутствующие у Айзенштока указания города и издательства, при этом мы сочли возможным не давать полное библиотечное описание, поскольку эта информация восстанавливается по электронным каталогам. Киев, Харьков, Москва и Ленинград в выходных данных сокращаются до инициальной буквы. В описании книг раздела VII роль Айзенштока в издании указывается только в случае, когда он выступал не только как редактор.

Валерий Отяковский подготовил архивные материалы, собрал дополнительные материалы и написал вступительную заметку; верификацией списка занималась Галина Бабак при участии Валерия Отяковского. За помощь в подготовке публикации мы благодарим Елену Рыбакову и особенно Богдана Цымбала, который даже в охваченном войной Киеве продолжает свой труд.

I. История русской литературы, история цензуры

1. Неопубликованные письма Л. Н. Толстого // Вестник литературы. 1921. № 12 (36). С. 17–18.
2. К вопросу о литературных влияниях. Г. Ф. Квитка и Н. В. Гоголь // Известия ОРЯС РАН. 1919. Кн. I. С. 23–42.
3. О. Паліцин. Епізод з культурного минулого Слобожанщини // Записки історично-філологічного відділу УАН. 1927. Кн. XIII–XIV. С. 57–69.

4. М. Горький та М. Коцюбинський. Спомини, листи. Х.: ДВУ, 1928.
5. До характеристики Мик. Маркевича//Ювілейний збірник на пошану акад. М. С. Грушевського. К., 1928. Кн. II. С. 268–276.
6. Василь Наріжний//В. Наріжний. Два Івани або пристрасть до позовів. Х.: Рух, 1931. С. 203–220. net
7. Письма К. П. Победоносцева к Е. М. Феоктистову/публ. и комм.//Литературное наследство. 1935. Т. 22–24. С. 502–560.
8. Добролюбов и украинская литература//Известия АН СССР. ООИ. 1936. № 1. С. 117–130.
9. Три юбилея (Историческая справка)//Литературный современник. 1937. № 1. С. 292–307.
10. *Оммулевский и его роман*//Книжные новости. 1937. № 4. С. 46–47.
11. Н. Ф. Щербина//Н. Ф. Щербина. Стихотворения. Л.: Советский писатель, 1937. С. 5–33.
12. Герцен — литературный критик//Литературный критик, 1937. № 5. С. 18–43.
13. Письма читателей к Г. И. Успенскому//Глеб Успенский. Материалы и исследования. М.; Л.: АН СССР, 1938. Кн. I. С. 355–394.
14. Давня быль. Из рассказов Щепкина//Советское искусство. 22 августа 1938. № 111.
15. Рассказы Щепкина//Театр. 1938. № 8.
16. Выкуп Щепкина//Курская Правда. 18 ноября 1938. № 265.
17. Байрон і царська цензура (до 115-річчя з дня смерті поета)//Пролетарська правда. 18 квітня 1939. № 89.
18. Гоголь і фольклор//Літературна критика. 1939. № 7.
19. Чернишевський і українська література//Літературна критика. 1939. № 12.
20. [Рец. на:] А. С. Пушкин. Вибрані твори в двох томах//Звезда. 1939. № 1. С. 239–243.
21. Французские писатели в оценках царской цензуры//Литературное наследство. 1939. Т. 33–34. С. 769–858. (Совместно с Л. Полянской).
22. Один из драматургических опытов Некрасова («Похождения Столбикова»)//Научный бюллетень Ленинградского государственного университета». 1947. № 16–17. С. 34–37.
23. Некрасов и украинская поэзия//Научный бюллетень Ленинградского государственного университета. 1947. № 16–17. С. 85–92.
24. Горький и проблема нового героя//Звезда. 1948. № 3. С. 76–81.
25. Максим Горький і проблема нової людини радянської епохи//Радянський Львів. 1948. № 3.
26. [Рец. на:] Д. Д. Минаев. *Собр. стихотворений. Советский писатель. 1947. Д. Д. Минаев. Стихотворения. Куйбышевское областное издательство. 1947*//Звезда. 1948. № 4. С. 179–180.
27. Л. Н. Трефолев//Л. Н. Трефолев. Стихотворения. Л.: Советский писатель, 1949. С. V–LI.

28. Некрасов — редактор М. С. Щепкина//Литературное наследство. 1949. Т. 53–54. С. 67–78.
29. Л. Н. Трефолев//Л. Н. Трефолев. Стихотворения. Л.: Советский писатель, 1951. С. 5–34.
30. Гоголь и Петербургский университет//Вестник Ленинградского университета, 1952. №3. С. 17–38.
31. Гоголь і наша сучасність//Беларусь. 1952. №3.
32. *Гоголь — собиратель народных песен//Звезда. 1959. №4. С. 218–219.*
33. Поэт-демократ Леонид Николаевич Трефолев. Ярославль, 1954.
34. Дневник А. В. Никитенко//А. В. Никитенко. Дневник. Л.: ГИХЛ, 1955. Т. 1. С. V–XLIV.
35. *Поэтическая деятельность Я. А. Драгоманова//Литературное наследство. 1956. Т. 60. Кн. 1. С. 561–570.*
36. Трефолев//История русской литературы: В 10 т. М.; Л.: АН СССР, 1956. Т. IX. Ч. 1. С. 472–486.
37. *Белинский о Мицкевиче//Ученые записки Ленинградского университета. 1957. №231. Серия филологических наук. Вып. 34. С. 65–79.*
38. Л. Н. Трефолев//Л. Н. Трефолев. Стихотворения. Л.: Советский писатель, 1958. С. 5–39.
39. *Хронология написания «Вечеров на хуторе близ Диканьки»//Известия АН СССР. ОЛЯ. 1962. Т. XXI. Вып. 3. С. 252–262.*
40. Н. В. Гоголь//Литературное наследство. 1968. Т. 79. С. 231–280. (Совместно с П. Д. Уховым и В. В. Митрофановой)

II. Украинская литература

1. Раніші твори Я. І. Щоголева//Я. І. Щоголев. Твори. Повний збірник. Х.: Рух, 1919. С. 260–269.
2. Уваги до поезій Я. І. Щоголева//Я. І. Щоголев. Твори. Повний збірник. Х.: Рух, 1919. С. 269–279.
3. Изучение новой украинской литературы//Путь просвещения. 1922. №6. С. 135–162.
4. Литературні і громадські погляди Я. І. Щоголева//Червоний шлях. 1925. №1–2. С. 298–308.
5. Перша дисертація Костомарова (Нові матеріали про спалення його дисертації в 1842 р.)//Україна. 1925. Кн. 3. С. 21–27.
6. [Рец. на:] Плевако М. А. Тарас Шевченко. Х.: ДВУ, 1926//Шлях освіти. 1926. №6–7. С. 301–302.
7. [Рец. на:] М. А. Плевако. Хрестоматія нової української літератури. Т. 1. Перша половина XIX. Х.: Держзвідав України, 1926//Шлях освіти. 1926. №10. С. 180–182.
8. Ів. Франко як історик письменства//Червоний шлях. 1926. №5–6. С. 205–217.

9. П. Гулак-Артемівський. Матеріали до біографії та історично-літературної оцінки. Х.: ДВУ, 1927. 94 с.
10. Вступна стаття//П. Гулак-Артемівський. Твори. Х.: ДВУ, 1927. С. 3–97.
11. Листи Порфирія Кореницького//Записки Українського наукового товариства в Києві. 1926. Т. 21. С. 157–163.
12. Шляхи засвоєння Сходу в українській літературі//Східний світ. 1928. №2. С. 193–204.
13. *Иван Микитенко (Критическая заметка)*//*Красное слово*. 1928. №8. С. 156–164.
14. «Украинские предания» П. Куліша//Бібліологічні вісті. 1927. №4. С. 96.
15. Еволюція письменника. Творчий путь Івана Микитенка//Червоний шлях. 1928. №5–6. С. 71–88.
16. Поетична творчість Ів. Манжури//Плуг. 1928. №5–6. С. 71–79.
17. З юнацьких літ М. Драгоманова//Україна. Березень-квітень 1929. С. 61–65.
18. [Рец. на кн:] *А. Лейтес і М. Яшек «Десять років української літератури», т. I//Критика*. 1929. №3. С. 126–129.
19. До етнографічних планів 1840-х рр.//За сто літ. 1929. Кн. IV. С. 12–24.
20. *Гулак-Артемівський//Литературная энциклопедия: В 11 т. М.: Издательство Коммунистической Академии, 1930. Т. 3. Стб. 79–80.*
21. Поетична творчість Ів. Манжури//Ів. Манжура. Поезії. Х.: ДВУ, 1930. С. 6–36.
22. Листи П. Куліша до Ізм. Срезневського//Літературний архів. 1930. Кн. I–II. С. 196–221.
23. [Рец. на кн:] *Твори П. Куліша, т. I//Літературний архів*. 1930. Кн. III–VI. С. 347–351.
24. Листи М. Костомарова до А. Краєвського//За сто літ. 1930. Кн. VI. С. 115–121.
25. *Костомаров//Литературная энциклопедия: В 11 т. М.: Издательство Коммунистической Академии, 1931. Т. 5. Стб. 514–516.*
26. [Рец. на кн:] *Харківська школа романтиків, т. I–II//Червоний шлях*. 1931. №1–2. С. 171–176.
27. М. М. Коцюбинський (к 25-летию смерти)//Красная Газета. 1938. 25 апреля. №94.
28. Из истории издания «Энеиды»//Советская Украина. 1938. 11 ноября. №259.
29. Сожженная диссертация//Книжные Новости. 1938. №2. С. 48.
30. Генезис «Украденного щастя» Івана Франка//Літературна критика. 1940. №6. С. 2–26.
31. Гуцульські повісті М. Коцюбинського//М. Коцюбинський і Західна Україна: Збірник 2. Чернігів: [б. в.], 1940. С. 38–57.

32. Листування М. Коцюбинського з В. Гнатюком//М. Коцюбинський і Західна Україна: Збірник 2. Чернігів: [б. в.], 1940. С. 58–68.
33. Гуцульські задуми М. Коцюбинського//Літературна критика. 1940. №8–9.
34. П. Гулак-Артемівський//Літературна критика. 1940. №11–12.
35. Иван Франко//Иван Франко. Стихотворения: в переводе русских поэтов. Л.: Советский писатель, 1941. С. 5–50.
36. Иван Франко//Звезда. 1941. №5. С. 50–54.
37. Російська Академія наук та Иван Франко//Радянський Львів. 1948. №2.
38. *До перебування Міцкевича на Україні (А. Міцкевич і П. Гулак-Артемівський)*//Міжслов'янські літературні взаємини: зб. ст. К., 1958. С. 97–110.
39. *Иван Франко — исследователь. [Рец. на:] Я. Ривкіс. Иван Франко — дослідник російської та зарубіжних літератур, Житомир, 1959//Вопросы литературы. 1960. №11. С. 219–224.*
40. *Памяти М. Ф. Рильского//Русская литература. 1964. №3. С. 246–247.*
41. *З творчих взаємин А. Міцкевича та П. Гулака-Артемівського//Радянське літературознавство. 1966. №4. С. 47–55.*
42. *Українські поети-романтики//Українські поети-романтики 20–40-х років XIX ст. К.: Дніпро, 1968. С. 7–64.*
43. *Доманицький Василь Миколайович//Шевченківський словник: В 2 т. К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1977. Т. 1. С. 195.*

III. Т. Г. Шевченко

1. Шевченкознавство — сучасна проблема: До тексту Шевченкових творів. Харьков, 1922.
2. Шевченкознавство — сучасна проблема: До тексту Шевченкових творів.//Шляхи мистецтва. 1922. №2. С. 47–54.
3. [Рец. на:] Т. Г. Шевченко. Повне видання творів: в 5 т. К.; Лейпциг: Укр. накладня, 1919–1920//Путь просвещения. 1922. №2. С. 343–344.
4. *Новий Шевченко//Вісті ВУЦВК. 11 березня 1922. (Под псевдонимом «Ярема Палюга»).*
5. *Замітки й матеріали про Шевченка//Червоний шлях. 1923. №8. С. 227–240.*
6. [Вступ. ст.]//Т. Г. Шевченко. Дневник. [Х.], 1925. С. V–XXXI.
7. *Треба вивчати Шевченка//Селянська правда. 4–5 березня 1925. (Под псевдонимом «Ю. Я-ч».)*
8. *Тарас Шевченко//Коммунист. 12 марта 1925. (Под псевдонимом «А. Юрченко».)*

9. [Рец. на:] В. Д. Коряк. *Боротьба за Шевченка Х.: Держвидав УРСР, 1925. 113 с. // Нова книга. 1925. № 9–10. С. 59. (Под псевдонимом «Ю. Якович».)*
10. *Рецидив некритичності: З приводу нового видання «Кобзаря» Шевченка // Культура і побут. 7 червня. 1925. № 21.*
11. Тургенев і Шевченко // Червоний шлях. 1926. № 2. С. 138–148.
12. З нової літератури про Шевченка // Червоний шлях. 1926. № 4. С. 239–242.
13. *Тарас Шевченко — глядач // Нове мистецтво. 1926. № 10. С. 4. (Под ініціалами «І. Я.»)*
14. «Кобзарєва» повідь // Червоний шлях. 1927. № 4. С. 247–249.
15. Організація шевченкознавства // Шевченко. Річник перший. Х.: ДВУ, 1928. С. 215–232.
16. Організація шевченкознавства. Х.: ДВУ, 1928.
17. Переднє слово // Шевченко Т. Художник: (Автобіографічна повість). [Х.]: ДВУ, 1928. С. 3–9.
18. Націоналістичне шевченкознавство. Критичні нотатки // Критика. 1928. № 3. С. 14–19.
19. *Націоналістичне шевченкознавство. Критичні нотатки // Шевченко: [збірник]. [Х.], 1928. Річник 1. С. 215–232.*
20. *Живий Шевченко // Вісті ВУЦВК. 14 березня 1928.*
21. Академічний Шевченко [рец. на: Повне зібрання творів. Т. 4. Щоденні записки: (Журнал): Текст. Первісні варіанти. Коментарі. К.: ДВУ, 1927] // Червоний шлях. 1928. № 4. С. 110–117.
22. [Рец. на:] А. В. Багрий. К рукописной традиции распространения «Кобзаря» // Україна. 1928. Кн. 6. С. 163–165.
23. *Шевченко удаваний і справжній // Всесвіт. 1928. № 11. С. 10–11.*
24. З історико-літературних матеріалів // Літературний архів. 1930. Кн. III–VI. С. 221–235.
25. Судьба літературного наслідства Шевченко // Літературное наслідство. 1935. Т. 19–21. С. 419–484.
26. Неизданные письма Т. Г. Шевченко // Літературное наслідство. 1935. Т. 19–21. С. 558–564.
27. Тургенев і Шевченко // Пролетарська Правда. 16 ноября 1938. № 263.
28. Шевченко-читатель // Літературная учеба. 1938. № 12. С. 3–25.
29. «Сатрап і дервиш» (Історія одного творчого задуму Шевченка) // Пролетарська Правда. 27 листопада 1938. № 272.
30. Шевченко-читач // Вісті. 16 грудня 1938. № 287.
31. Шевченко і народна пісня // Пролетарська Правда. 26 грудня 1938. № 295.
32. Шевченко-атеїст // Пролетарська Правда. 8 лютого 1939. № 31.
33. Історизм Шевченка // Пролетарська Правда. 14 лютого 1939. № 36.
34. Великий народний поет // Комсомолец України. 27 лютого 1939. № 47. С. 3.

35. Дорогоцінні документи//Вісті. 9 березня 1939. №55. С. 3.
36. Вдохновение и труд в творчестве Шевченко//Литературная учеба. 1939. №1.
37. Т. Г. Шевченко і К. П. Брюлов//Образотворче мистецтво. 1939. №2–3. С. 29–36.
38. Шевченко і фольклор//Літературна критика. 1939. №2–3.
39. Работа Шевченко над переводом «Слова о полку Игореве»//Литературная учеба. 1939. №2. С. 73–85.
40. Т. Г. Шевченко//Т. Г. Шевченко. Стихотворения в переводах русских поэтов. Л.: Советский писатель, 1939. С. 8–27.
41. Як працював Шевченко. К.: Радянський письменник, 1940.
42. Т. Г. Шевченко и петрашевец А. В. Ханьков//Ученые записки Ленинградского государственного педагогического института им. А. И. Герцена, 1948. Т. 67. С. 102–107.
43. Дневник Т. Г. Шевченка//Тарас Шевченко. Собр. соч.: В 5 т. М.: ОГИЗ, 1948–1949. Т. V. С. 24–41.
44. *Предисловие*//Шевченко Т. Г. *Дневник*. М: Гослитиздат, 1954. С. 5–18.
45. *Из розшукув про Шевченка*//Збірник праць п'ятої наукової шевченківської конференції. К.: АН УРСР, 1957. С. 116–143.
46. *Подражаніє сербському*//Збірник праць восьмої наукової шевченківської конференції. К.: АН УРСР, 1960. С. 96–114.
47. *Невідомі та призабуті спогади про Т. Г. Шевченка*//Вітчизна. 1961. №3. 170–176.
48. *Из воспоминаний Л. М. Жемчужникова*//Вопросы литературы. 1961. №3. С. 86–92.
49. *Про деякі недоліки «Опису рукописів Т. Г. Шевченка»*//Радянське літературознавство. 1962. №4. С. 137–143.
50. *Десятий шевченковський збірник*. [Рец. на: Збірник праць ювілейної десятої наукової Шевченківської конференції. К.: АН УРСР, 1962]//Вопросы литературы. 1963. №. 6. С. 236–238.
51. *«Мені здається, я не знаю»*//Шевченківський словник: В 2 т. К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1977. Т. 1. С. 391–392.
52. *«Подражаніє сербському»*//Шевченківський словник: В 2 т. К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1977. Т. 2. С. 119.
53. *«Щоденник»*//Шевченківський словник: В 2 т. К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1977. Т. 2. С. 396–397.

IV. И. П. Котляревский

1. Студії над текстами Котляревського//Записки історично-філологічного відділу УАН. 1927. Кн. X. С. 75–98.
2. І. Котляревський і українська література (Кілька загальних уваг)//Наукові Записки Науково-Дослідної Катедри Історії Української Культури. 1927. №6. С. 285–289.

3. Котляревський як поет // І. Котляревський. Енеїда. К.: Книгоспілка, 1928. С. 7–46.
4. Котляревщина // Українські пропілеї. Т. 1: Котляревщина. Х.: ДВУ, 1928. С. 7–121.
5. «Енеїда» Котляревського // І. Котляревський. Енеїда. Х., К.: Література і Мистецтво, 1931. С. V–XXXVI.
6. *Котляревский И. П. // Литературная энциклопедия: В 11 т. М.: Издательство Коммунистической Академии, 1931. Т. 5. Стб. 519–521.*
7. Писатель-реалист. К 100-летию со дня смерти украинского писателя И. П. Котляревского // Смена. 1938. 11 ноября. № 268.
8. «Энеида» Котляревского // Книжные новости. 1938. № 23. С. 14.
9. *И. П. Котляревский // И. П. Котляревский. Сочинения. Л.: Советский писатель, 1969. С. 5–45.*
10. *Первый классик новой украинской литературы. (К 200-летию со дня рождения И. П. Котляревского) // Вопросы литературы. 1969. № 10. С. 80–102.*

V. Г. Ф. Квітка-Основьяненко

1. Замітки про Г. Ф. Квітку // Наше минуле. 1918. Кн. 2. С. 40–49.
2. Доповнення до покажчика літератури про Г. Ф. Квітку та його твори // Записки історично-філологічного відділу УАН. 1919. Кн. I. С. 138–144.
3. Невідома комедія Г. Ф. Квітки // Україна. 1926. Кн. I. С. 65–66.
4. До історії видань Г. Ф. Квітки. // Бібліологічні вісті. 1926. № 4. С. 35–47.
5. До історії видань Г. Ф. Квітки. К.: ДВУ, 1927.
6. Г. Ф. Квітка і М. П. Погодін. До історії літературних відносин // За сто літ. 1928. Кн. 2. С. 12–32.
7. *[Рец. на:] Г. Квітка-Основьяненко. Вибрані твори. Т. I. Книгоспілка, 1928. LXII+256 с. // Критика. 1928. № 6. С. 143–145.*
8. Проти традицій (Новий Квітка) // Критика. 1928. № 10. С. 29–50.
9. До соціології повістей Квітчиних. (На 150 роковини народження письменника) // Червоний шлях. 1928. № 12. С. 133–149.
10. Квітка и крестьянство // Красное слово. 1929. № 3. С. 76–92.
11. До генези українських повістей Квітчиних // Квітка-Основьяненко. Збірник на 150-річчя народження / Інститут Тараса Шевченка. Х.: Укр. робітник, 1929. С. 65–77.
12. Г. Ф. Квітка і П. О. Плетньов // За сто літ. 1930. Кн. V. С. 22–120.
13. *Квітка // Литературная энциклопедия: В 11 т. М.: Издательство Коммунистической Академии, 1931. Т. 5. Стб. 166–169.*
14. *На шляху до наукового видання творів Г. Ф. Квітки // Радянське літературознавство. 1958. № 6. С. 70–79.*

VI. А. А. Потебня

1. О. О. Потебня та українська література//Шляхи мистецтва. 1921. Кн. 2. С. 94–101.
2. К биографии А. А. Потебни//Бюлетень Редакційного комітету для видання творів О. О. Потебні. X., 1922. Кн. I. С. 70–75.
3. Еще о Ягиче и Потебне//Бюлетень Редакційного комітету для видання творів О. О. Потебні. X., 1922. Кн. I. С. 76–79.
4. Описание рукописей Потебни//Бюлетень Редакційного комітету для видання творів О. О. Потебні. Кн. I. X., 1922. С. 86–92. (Совместно с А. Н. Синявским).
5. [Рец. на:] Т. Райнов, Александр Афанасьевич Потебня, 1924//Червоний шлях 1924. №8–9. С. 340–345.
6. Потебня і ми//Життя і революція. 1927. №1–2. С. 25–36.
7. З листування О. О. Потебні (До 35-ої річниці його смерті)//Україна. 1927. Кн. 1–2. С. 164–182.
8. Безсоновщина (З матеріалів до життєпису О. О. Потебні)//Записки історично-філологічного відділу УАН. 1928. Кн. 16. С. 146–188.
9. І. Манжура і Ол. Потебня (Біографічний етюд)//Записки історично-філологічного відділу УАН. 1929. Кн. 21–22. С. 149–160.

VII. Издания редактированные

1. Полное собрание сочинений: Т. 1. Мысль и язык. 4-е изд. Одесса: Госиздат Украины, 1922; изд. 5-е. Одесса: Госиздат Украины, 1926. (В числе коллегии редакторов).
2. Т. Шевченко. Дневник/ред., вступ. ст. и прим. Харьков: Пролетарий, 1925.
3. Т. Шевченко. Поезії «Кобзар». [X.]: ДВУ, 1925. 2-е изд. 1927.
4. П. Гулак-Артемовський. Твори/ред., вступ. ст. та прим. [X.]: ДВУ, 1927; 1928; 1930.
5. И. Франко. На дне. Повести и рассказы. Харьков, 1927.
6. Б. Д. Гринченко. Под тихими вербами. Повесть. Харьков, 1927.
7. В. Винниченко. Записки курносого Мефистофеля. Роман. Харьков: Пролетарий, 1928.
8. Шевченко Т. Художник: (Автобіографічна повість)/передмова, пер. з російської. [X.]: ДВУ, 1928. С. 3–9.
9. І. Котляревський. Енеїда/ред., передмова. [X.]: Книгоспілка 1928.
10. Петро Панч. Выстрел в лесу: рассказы. [X.]: Пролетарий, 1928.
11. Українські пропілеї. Т. I: Котляревщина./ред, вступ. ст., прим. X.: ДВУ, 1928.
12. Г. Квітка-Основ'яненко. Твори/ред, передмова, комм. [X.]: ДВУ, 1929. Т. I; 1929. Т. II; 1928. Т. III; 1933. Т. V; 1931. Т. VII; 1930. Т. IX.

13. Г. Ф. Квітка-Основ'яненко. Пан Халявський. Редакція і вступительная статья И. А-ка. ГНУ, 1928.
14. Ів. Манжура. Поезії/ред., вступ. ст. Х.: ДВУ, 1930.
15. Діалектичний та історичний матеріалізм: У 2-х ч. Підручник для ВНЗ/Переклад з російської. М.: Партійне видавництво, 1932.
16. Записки і листи декабриста І. І. Горбачевського/прим. К.: Партвидав, 1933.
17. *Н. В. Гоголь: Материалы и исследования/комм.: «Письма о Гоголе» (в составе коллегии). М.; Л.: АН СССР, 1936. Т. 1.*
18. Омупевський (И. В. Федоров). Собр. соч.: В 2 т./Ред., статьи, прим. Иркутск, 1937. (Совместно с М. К. Азадовским)
19. Н. Ф. Щербина. Стихотворения/вступ. ст., ред., примеч. Л.: Советский писатель, 1937. (Библиотека поэта. Малая серия).
20. Гоголь Н. В. Полн. собр. соч.: В 14 т. М.; Л.: АН СССР, 1937–1952. Т. 1, 1940/ред. текста и комм.: «Сорочинская ярмарка», «Майская ночь, или утопленница» (совместно с Г. С. Виноградовым), «Страшная месть»; т. 2, 1938/ред. текста и комм.: «Тарас Бульба»; т. 3, 1938/ред. текста и комм.: «Страшный кабан», «Гетьман»; т. 9, 1952/ред. текста и комм.: «Книга всякой всячины»; т. 10, 1940/комм.: письма к И. И. Срезневскому
21. *Народные русские сказки А. Н. Афанасьева: В 3 т./подг. украинских текстов. М.; Л.: Гослитиздат; Academia, 1936–1940.*
22. Т. Шевченко. Кобзарь в переводе русских поэтов/ред. текста и примеч. Л.: Советский писатель, 1939. (Библиотека поэта. Большая серия).
23. Т. Г. Шевченко. Стихотворения/ред. текста, вступ. ст. и примеч. Л.: Советский писатель, 1939. (Библиотека поэта. Малая серия).
24. Т. Г. Шевченко в портретах и иллюстрациях. Пособие для учителей средней школы. Л., 1940.
25. Франко И. Я. Стихотворения/Ред. текста, вступ. ст. и примеч. Л.: Советский писатель, 1941. (Библиотека поэта. Малая серия).
26. Л. Трефолев. Стихотворения/вступ. ст., подг. текста и примеч. Л.: Советский писатель, 1949. (Библиотека поэта. Малая серия).
27. Янка Купала. Собр. стихотворений/примеч. (совместно с Е. Мозольковой), Л.: Советский писатель, 1950. (Библиотека поэта. Большая серия).
28. Л. Трефолев. Стихотворения/вступ. ст., подг. текста и примеч. Л.: Советский писатель, 1951. (Библиотека поэта. Большая серия).
29. *Г. И. Успенский. Полн. собр. соч.: В 14 т. М.: АН СССР, 1941–1954. Т. 6, 1953/подгот. текста, комм.; т. 12, 1954/подгот. текста и комм.: «За малым дело».*
30. *Т. Г. Шевченко. Стихотворения/примеч. Л.: Советский писатель, 1954. (Библиотека поэта. Большая серия).*
31. А. В. Никитенко. Дневник: В 3 т./подг. текста, вступ. ст., примеч. Л.: ГИХЛ, 1955–1956.

32. Т. Г. Шевченко. Собр. соч.: В 5 т./комм. М.: Художественная литература, 1955–1966.
33. И. С. Тургенев. Полн. собр. соч. и писем: В 28 т. М.; Л.: Наука, 1956–1969. Письма. Т. 9, 1965/общ. ред.; Письма. Т. 11, 1966/общ. ред.; Письма. Т. 12, кн. 2, 1967/общ. ред.
34. Нушич Б. Опечаленная родня/ред. и послесловие. Л.; М.: Искусство, 1958.
35. Н. С. Лесков. Собр. соч.: В 11 т. М.: ГИХЛ, 1956–1968. Т. 11, 1958/подгот. текста, примеч.
36. Л. Н. Трефолов. Стихотворения/вступ. ст., подг. текста и примеч. Л.: Советский писатель, 1958. (Библиотека поэта. Большая серия).
37. Л. Н. Трефолов, И. З. Суриков, С. Д. Дрожжин. Стихотворения/Подг. текста, биогр. справки и примеч. (совместно с Н. А. Золиной, Л. А. Ильиной). Л.: Советский писатель, 1963. (Библиотека поэта. Малая серия).
38. Т. Г. Шевченко. Стихотворения и поэмы/биогр. справки и примеч. Л.: Советский писатель, 1964. (Библиотека поэта. Малая серия).
39. И. П. Котляревский. Сочинения/вступ. ст. и примеч. Л.: Советский писатель, 1969. (Библиотека поэта. Большая серия).
40. П. Гулак-Артемовський. Твори/упоряд., вступна стаття і прим. К.: Дніпро, 1970.
41. Шевченко Т. Г. Кобзарь/примеч. М.: Художественная литература, 1972. (Библиотека всемирной литературы).
42. Шевченко Т. Г. Собр. соч.: В 4 т/общ. ред., примеч. М.: Правда, 1977. (Библиотека «Огонек»).

VIII. Разное

1. Материалы к биографии проф. В. М. Черняева//Бюллетени Харьковского Общества любителей природы. 1917. № 1.
2. Nabent sur fata//Голос друку. 1921. Кн. 1. С. 50–59.
3. [Рец. на:] В. Перетц. Краткий очерк методологии истории русской литературы. Пособие и справочник для преподавателей, студентов и для самообразования. Пг.: Academia, 1922. //Путь просвещения. 1922. № 4. С. 245–247. (Под инициалами «И. А.»)
4. [Рец. на:] В.Н. Перетц. Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI–XVIII веков. I. Ленинград, 1926//Червоний шлях. 1927. № 4. С. 246–247.
5. Акад. Н. Ф. Сумцов//Путь просвещения. 1922. № 5. 308–309. (Под инициалом «А.»).
6. [Рец. на:] О. Манделштам. О природе слова. X., 1921//Художественная мысль. X., 1922. № 13/14. С. 8. (Под псевдонимом «Сталь И.»)
7. Поэтика 1900–1922: Указатель литературы. Харьков, 1923 (совместно с И. Я. Кагановым).

8. Указатель работ по поэтике 1900–1922 гг. // Мюллер-Фрейенфельс, Р. Поэтика. Харьков, 1923. С. 201–213.
9. Микола Хведорович Сумцов (1854–1922) // Червоний шлях. 1923. № 1. С. 201–211.
10. Українська журнальна бібліографія // Книга. 1923. № 3. С. 7–9.
11. Видання українських класиків // Шлях освіти. 1926. № 11. С. 214–219.
12. Десять років «Опоязу» // Вапліте. 1927. № 1. С. 102–108.
13. Рік роботи Інституту Тараса Шевченка // Червоний шлях. 1927. № 5. С. 194–195.
14. [Рец. на:] В. Сиповський. Україна в російському письменстві, ч.1. // Критика. 1928. № 8. С. 147–151.
15. До організації українського літературознавства // Радянська освіта. 1929. № 6. С. 13–16.
16. [Рец. на:] С. Балухатий. Теорія літератури // Червоний Шлях. 1929. № 12. С. 244–249.
17. Інститут Тараса Шевченка // Літературная енциклопедія: В 11 т. М.: Издательство Коммунистической Академии, 1930. Т. 4. Стб. 536–537.
18. Пушкинская годовщина 1887 года // Книжные новости. 1937. № 5. С. 45.
19. Из первых лет сценической деятельности Щепкина // Театр. 1938. № 8.
20. Художественная культура Западной Украины // Искусство и жизнь. 1939. № 10.
21. Ополченцы // Звезда. 1942. № 1–2. С. 77–93. (Совместно с А. А. Бартэном).
22. Сведчанне вялікай дружбы. «Антологія беларускай паэзіі» у перакладзе ленінградскіх паэтаў // Беларусь. 1948. № 8.
23. Поэзия исследовательского труда [рец. на: Берков П. Н. Введение в технику литературоведческого исследования: Источниковедение. Библиография. Разыскания. Л.: Учпедгиз, 1955] // Нева. 1956. № 6. С. 179–180.
24. Новая встреча со Швейком. [Рец. на: Ярослав Гашек. Похождения бравого солдата Швейка во время мировой войны. М.: Гослитиздат, 1956] // Звезда. 1957. № 5. С. 209–211.
25. Бранислав Нушич и его комедия «Опечаленная родня» // Нушич Б. Опечаленная родня: комедия в трех действиях. Л.; М.: Искусство, 1958. С. 90–95.
26. [Рец. на:] Л. Бать. Великое призвание. Повесть о русском актере М. С. Щепкине. М.: Детгиз, 1958 // Звезда. 1959. № 11. С. 214–215.
27. Фронтвые повести Юрия Нагибина // Звезда. 1961. № 6. С. 208–210.
28. Берков, Павел Николаевич // Краткая литературная энциклопедия. М.: Советская энциклопедия, 1962. Т. 1. Стб. 561.

29. [Рец. на:] *Русские писатели о переводе*. Л.: Советский писатель, 1960. // Октябрь. 1962. №8. С. 223.
30. [Рец. на:] *Всеволод Рождественский. Страницы жизни*. Л.: Советский писатель, 1962. // Октябрь. 1962. №11. С. 219.
31. *О библиографии шевченковской библиографии*. [Рец. на: И. З. Бойко, Г. М. Гимельфарб. *Тарас Григорьевич Шевченко. Библиография библиографий. 1840–1860*. К.: АН УССР, 1961] // Рад. літературознавство. 1963. №3. С. 142–146.
32. [Рец. на:] *А. Дейч. Ломикамень*. М.: Детгиз, 1962 // Октябрь. 1963. №6. Стр. 221.
33. *Из истории изучения Тургенева. (Тургеневский кружок при Харьковском университете. 1918 г.)* // Тургеневский сборник: материалы к полн. собр. соч. и писем И. С. Тургенева. М.; Л.: Наука, 1966. Т. II. С. 216–225.
34. *О псевдонимах* // И. Н. Вольпер. *Псевдонимы Ленина*. Л.: Лениздат, 1968. С. 3–12.
35. [Вступ. заметка к:] *А. Дейч. Арабески времени* // Звезда. 1968. №12. С. 182.
36. *Командир взвода писателей* [рец. на: Сергей Семенов. *Избранное*] // Звезда. 1970. №10. С. 205–208.
37. *А. М. Финкель — теоретик художественного перевода*. // *Мастерство перевода*. М.: Советский писатель, 1970. Сб. 7. С. 91–118.
38. *Фольклорно-этнографическая деятельность П. В. Иванова*. // *Очерки истории русской этнографии, фольклористики и антропологии*. М., 1971. Вып. V. С. 102–110.
39. *Из ранних лет научно-литературной деятельности А. И. Белецкого* // *Искусство слова: Сб. ст.* М.: Наука, 1973. С. 395–400.
40. [Рец. на:] *Н. М. Чернышевская. Н. Г. Чернышевский и Т. Г. Шевченко. Воспоминания, заметки, материалы*. К.: Дніпро, 1974 // Звезда. 1975. №4. С. 218.
41. *В. Ягич — интерпретатор русской литературы XVIII века* // XVIII век. Л.: Наука, 1975. Сб. 10. С. 169–175. (Совместно с И. В. Арбузовой).
42. *Институт Тараса Шевченка* // *Шевченківський словник: В 2 т.* К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1977. Т. I. С. 256.
43. *Товариство для допомоги нужденним літераторам і вченим* // *Шевченківський словник: В 2 т.* К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1977. Т. 2. С. 270.
44. *Ягич, Ватрослав* // *Славяноведение в дореволюционной России*. М.: Наука, 1979. С. 377–380. (Совместно с И. В. Арбузовой).
45. *С чувством семьи единой* // Звезда. 1980. №. 3. С. 190–201.
46. *У перших лавах* // *Про Олександра Білецького. Спогади. Статті*. К.: Радянський письменник, 1984. С. 64–81.

Валериј Отјаковски, Галина Бабак

МАТЕРИЈАЛИ УЗ БИБЛИОГРАФИЈУ Ј. Ј. АЈЗЕНШТОКА

Резиме

Објављивање библиографске грађе важан је задатак историје украјинске науке. Ми нудимо прво приближавањенеопи исцрпне библиографије Ј. Ј. Ајзенштока. Публикација је заснована на ауторским библиографским листама које је саставио сам научник те нашим додацима што заједно чини нешто мање од половине свих чланака које је написао Ајзеншток.

Кључне речи: Ј. Ј. Ајзеншток, библиографија, Т. Г. Шевченко, И. П. Котљаревски, Г. Ф. Квитка-Основјањенко, А. А. Потєбња.